

Tonkliju, izrekli pri shodu v Reifenbergu svoje popolno zaupanje. — Drž. poslanec tržaških Slovencev, g. J. Nabergoj, ima pri svojih volilcih veliko veljavo, in kakor se kaže, jo tudi zasluži po vsej pravici. Vedno pa brez vse strasti se poteguje na Dunaji v drž., pa tudi v Trstu v dež. zboru za njih koristi. — Izleta „društva sokolcev“ iz Ljubljane v Divačo pri Trstu se je udeležilo veliko drugih slov. društev in hvalijo ga, da je bil lepo znamenje za to, da nam je treba povsod sloge. — Pri goveji živini se prikazuje po Istri nova bolezen na očeh: oko se živinčetu vname, čez nekaj pa je že slepo. Bolezen je nalezljiva. — Narodni poslanci v Dalmaciji čerjo delati na to, da se združi Dalmacija s Hrvaško. Ni verjetno, da to doživimo. — Dne 21. septembra odpre se v Oseku velika gospodarska razstava, razstavi pa med drugim 300 posestnikov govejo živino. — Hrv. minister B. pl. Josipović je že prevzel svojo službo pri ogerski vladi. Želimo mu veliko sreče, pa se je ne nadjamo veliko. — Madjari se pripravljajo sedaj na to, da slavijo 87. rojstni den L. Kossutha, tedaj kossuthovnja še ni konec v blagi Madjariji.

Vunanje države. Kakor se kaže, ni še gotova pogodba sv. Očeta z ruskim carom in še je torej kat. cerkev vedno v trdih kleščah „cerkvenega zbora“ v Petrogradu. Le-ta je popolnem na voljo vlade. — Po Italiji se kaže čedalje večje uboštvo in vendar letine niso slabe. Uzrok uboštva tiči tedaj v čem drugem ali Crispi še ne misli na to; da se le njemu poje hvala, pa je vse dobro. — V Milanu je pogorelo gledališče, v Turinu pa je velika banka prevrgla, to se pravi, nima več, s čemer bi izplačevala dolge. Za-njo bode prišlo brz več drugih po Italiji na boben. — Velike volitve bodo po vsej Franciji dne 22. septembra in sedaj že vse stranke delajo na to, da bode zmaga na njih strani. Skorej ni dvoma, da še ostane republikanska na vrhu. — Razstava v Parizu še je vedno polna obiskovalcev, služi pa le tako bolj za kratek čas tistim, ki imajo veliko pod palcem. — V Londonu, glavnem mestu Anglije, je 180.000 delalcev ustavilo delo. To je doslej največji strike ali strajk delavcev. Da liberalcem ni moč v Belgiji priti na vrh, to peče njih, pa tudi vse druge liberalce po starem svetu. Naj jih le še dolgo! — Minister za finance v Nemčiji K. pl. Scholz je vzel slovo in se pravi, da se z Bismarkom nista kaj lepo gledala. — Ali pride ruski car v Berlin? To vprašanje se premlewa po vseh nemških listih in vsi bi radi, da pride, pa se delajo, kakor da jih malo skrbi, kaj počne car. Najnovejše poročile pa pravi, da še pride car v tem tednu k cesarju Viljemu. To pa ni, da človek verjame. — Po Bolgariji zopet šumi in pravi se, da se misli ondi na vojsko s Sr-

bijo. Bilo bi to sila bedasto. — Kar se tiče Srbije, nima ona v resnici prave vlade, ker še Ristič vedno boleha in vendar je v njegovih rokah, če gre za pravo, vsa oblast, toda na vojsko še brz nihče ne misli, najmanj pa z Bolgarijo. — Pri Turkih gre vse počasi, najbolj pa kedar gre za izplačevanje vojne odškodnine nasproti Rusiji. Sedaj že tiči zopet v blatu in nemore denar naprej čez Ruske meje. Na otoku Kreta je sedaj tiho in mogoče, da se poleže ustaja, ne da teče kri. — V Abisiniji stojita si dva moža nasproti ter se rujeta za čast kralja, Menelik in Mangaša; prvi ima več vojakov za-se, drugi pa več pravice, če je to resnica. Ne more se reči, čegava bode na zadnje kraljeva krona. — V severni Ameriki je nastal prepir med vlado „zjedinjenih držav“ in anglijsko. Zadnja si zatrjuje pravico do reke Yukon, ki teče po Alaski, deželi, ki je nekaj časa sem že v oblasti „zjedinjenih držav“. Svet se vpraša, kako da se kje reši ta prepir, pri katerem jim hodi za zlato v oni reki.

Za poduk in kratek čas.

Škofija in nadduhovnijska Ptujška.

(Dalje.)

Turki so odšli. Ptujčani, kar se jih je bilo še o pravem času poskrilo, se vračajo iz svojih skrivališč; vsi plahi in solzni tavajo po razvalinah in pogoriščih ter iščejo izpod pepela in podrtin zadnje borne ostanke prejšnjega blagostanja. Polagoma začnejo popravljati in staviti hiše, a revščina je bila prevelika in tako je moralo mnogo Ptujčanov precej časa ostati brez strehe in lastnega stanovanja.

Pri tem navalu, ki je Ptujci povzročil toliko gorje, pogorela je tudi mestna cerkev sv. Jurija z lesenim stropom. Le golo zidovje, od dima očrnelo in vse razpokano je od lepe hiše božje ostalo, drugo so z mečem in ognjem ukončali in razdžali divji Turčini. Ptujčani bi razdžano cerkev kaj radi njenemu vzvišenemu namenu primerno takoj popravili, a zaradi splošne bede jim to takrat ni bilo mogoče. In tako so prišla leta 1412, 1414. in 1415., katera najdemo na gotskem svodu južne ladije in na zahodnem pristavku sedanje cerkve zaznamovana.

Še dandanes lahko vsak razumen opazovalec cerkve v Ptujci spozna, da Ptujčanom le prosta poprava razdžane cerkve ni zadostovala, ampak vneti za čast božjo, hoteli so hišo Gospodovo okusno popraviti in ob enem zdatno povečati s posebnim ozirom na takrat običajni slog. In ta je bil gotski, ki je koncem 14. veka dospel do vrhunca svojega razvitka. Zato so srednjo, 18-10 metrov dolgo in 8-15 metrov široko ladijo precej povišali, prejšnja podolgasta okna zazidali in namesto teh nekoliko višje

napravili okrogla, potem pa so vse tri ladije okusno in gotskemu slogu primerno obokali. Ob enem so cerkev proti zahodu povečali s tem, da so južno stransko ladijo podaljšali, srednji ladiji pa prizidali 13·30 metrov dolgo lopo z dvojnimi nadstropjem, ki je kakor spodaj, tako zgoraj s šestimi stebri razdeljena v tri ladije.

Kmalu potem, — F. Raisp trdi, da v letih 1420. do 1440. so podaljšali cerkev tudi proti vzhodu. Odstranili so namreč po navadi onih časov romansko aspido ter v širokosti srednje ladije prizidali 20·75 metrov dolgi, gotski kor ali presbiterij. V njem so na evangelijski strani postavili umetno shrambo za Najsvetejše, tako imenovano: „Arca Sanctissimi“. In tako je prejšnja romanska cerkev dobila v vsem gotsko obliko, le pri stranskih ladijah ostale so še romanske aspide do 18. veka, ko so bile kapele prizidane in lep gotski slog cerkve tudi v marsičem drugem skažen.

Na eni konsoli v južni stranski ladiji nahajata se dva naga otroka, držeča ščitu podobno ploščo. Na njej je znamenje stavitelja, ki se je, če smemo verovati Fr. Raisp-u, imenoval Matija Wand. Pod ploščo je napis:

„E. Paw. hat. lassen. machen. anno. s. inc. 1415“. Druga bližnja konsola pa ima napis:

„Mellifluus Jesus sit. nost. potus. et esus.“

V lopi tik velikih vrat zapaziš na slednjem sklepniku angelja, držeča trak z letnico: 1412, ki nam naznanja, da je omenjenega leta bila srednja ladija proti zahodu podaljšana in in najbrž tudi že obokana. Na oboku srednje ladije so videti v sklepnikih različni grbi, isto tako tudi v stranskih ladijah, po katerih lahko sodimo, da so pri zidanju cerkve meščanom pomagali vladar, Solnograški nadškof, največ Ptujski gospodje, katerih grb nahajamo na treh sklepnikih.

Omenimo tukaj še, da stranski ladiji, ki imate do oboka 6·35 metrov višine, niste enako široki, kajti severna meri na širokosti 4·25 metrov, južna pa 4·60 metrov.

Kdo da je početkom 15. veka v Ptuj župnikoval, nam ni znano; morebiti še zgoraj omenjen Janez Wygoltinski, ali pa že

13. Janez Rauchenberger. O tem župniku nam ni drugega znano, kakor da je kot opravnik Solnograškega nadškofa pri tem precej dolgog napravil. Te kolikor, toliko poravnati, zapisal in prepustil je kot župnik Ptujski dne 10. jan. l. 1428. več svojih zemljišč in dohodkov Solnograškemu nadškofu.¹⁾

(Dalje prih.)

Smešnica 36. Kmečki čevljar je bil v mestu in hoče po železnici domov. „Eno karto“, reče blagajniku ter mu moli denar nasproti,

„eno karto!“ „Kam?“ vpraša blagajnik. „Domov!“ odgovori čevljar gladko.

Razne stvari.

(Slavnost) priredi „Narodna čitalnica v Ptuj“, dne 12. septembra 1889. leta o priliki svoje 25letnice. Na vsporedu je: 1. Ob 10¹/₂ uri dopoludne slovesna služba božja v slovenski cerkvi; 2. Ob 11¹/₂ uri dopoludne zborovanje v čitalnični dvorani; 3. Ob 1. uri popoldne skupni obed v „Narodnem domu“; 4. Koncert. Začetek ob 4. uri popoldne. 5. Ples. Začetek ob 8. uri zvečer. Odbor.

(Prošnja) „Narodna čitalnica“ v Ptuj uljudno prosi, da se udeležitelji 25letnice vsaj do 12. t. m. zavoljo skupnega obeda javijo, da se more vse potrebno prirediti. Odbor.

(Deželna nižja gimnazija v Ptuj.) Napoved učencev za 1. razred vrši se dne 16. septembra od 10—12. ure. Sprejemna skušnja začena se vsakokrat ob dveh. V II., III. in IV. razred se bodo sprejemali in vpisovali učenci dne 17. septembra od 10.—12. ure.

Tschanet, ravnatelj.

(Preskušnje) za župnije so dovršili ti-le čč. gg.: Anton Borsečnik, France Heber, Fr. Cizaj, Ignacij Rom, Miloš Schmid, Fr. Osterc in Jože Muha.

(Konjske dirke) bodo dne 8. septembra v Ljutomeru, dne 15. v Mariboru in dne 29. v Žalcu. Kdor se jih vdeleži po tem, kakor mu nese stan, njemu niso dirke brez uspeha. Siliti pa na nje, kar tako za kratek čas, ne kaže pri umnem gospodarju.

(Zaplenba.) „Südost. Post“ z dne 4. sept. je prišla samo do rok c. kr. okr. glavarja v Mariboru in je le-ta ni pustil dalje. Dopis iz Ljutomera, se pravi, lahko bi v njej žalil politično gosposko.

(Kopališče.) Topolšica je prišla v posest g. M. Klingerja iz Trsta; kakor se pravi, je cena 10.000 gld.

(Posojilo.) Dež. odbor v Gradcu je privolil, da sme Mariborsko mesto vzeti 100.000 fl. posojila. Mestna hranilnica pa že čaka z veliko težavo na to posojilo.

(Draga poskušnja.) Na Slatini kopa se sedaj novo napolnjevališče. Nam se dozdeva, da je ta poskušnja, naj se napolnjuje zopet bolja slatina v znane steklenice, draga, ne pa da obeta za to tudi že bolje slatino.

(Požar.) V noči od nedelje do ponedeljka se je unelo v stanovanji A. Fijavža, posestnika na Bregu v Ločah, ter mu je zgorelo tudi gospodarsko poslopje z vsem, kar je bil že spravljen pod streho.

(Umrla) sta čč. gg.: France Jančar, duhovnik v pok. pri sv. Petru v Gornji Radgoni, v soboto, dne 31. avgusta in o. Celestin Foš-

¹⁾ Muchar, VII., 200. Chmel, Gesch. K. Friedr. IV., I., 76 trdi, da se je to zgodilo 11. jan. 1428.